

**Samen
impact
maken.**

MVOI actieplan | 2024 & 2025 | Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen

**Gemeente
Rotterdam**

Opdrachtgevers aan het woord

'MVOI is een kwestie van doen: hoe klein de stap ook is, het maakt het verschil naar meer aandacht voor mensen, maatschappij en onze leefomgeving'.

Afdelingshoofd, Bestuurs- en concernondersteuning

"We hebben een voorbeeldfunctie in het creëren van een duurzame en rechtvaardige samenleving. Daarom stellen we maatschappelijke impact centraal in alles wat we doen. Logisch dat we MVOI gebruiken voor impact in de wijken en onze dienstverlening'.

Directeur, Dienstverlening

'Onze ambities voor het sociaal domein zijn hoog. Onze ambities voor MVOI zijn groots. Door ze te combineren in ons handelen maken we betekenisvolle impact op de burger, de samenleving en onze leefomgeving'.

Afdelingshoofd, Maatschappelijke Ontwikkeling

'Met het Actieplan MVOI geven we concreet invulling aan onze maatschappelijke ambities en doelen en vergroten we onze gezamenlijke impact. Help jij ook mee?'

Directeur, Werk en Inkomen

'MVOI, Natuurlijk! Iedere dag maken we Rotterdam weer net iets mooier dan gisteren'.

Directeur, Stadsbeheer

'Wanneer wij onze gunningssystematiek optimaliseren op (i) beste prijs kwaliteitverhouding (BPKV) en laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit (levenscyclus) gaan we echt een betere wereld (in)kopen'.

Afdelingshoofd, Stadsontwikkeling

'Verantwoord inkopen is niet alleen zakelijk, het is ook persoonlijk – het bepaalt de toekomst van onze samen en onze planeet. Elke uitgave is een stem voor de wereld waarin we willen leven'.

Afdelingsmanager, Stadsbeheer

"Wij kopen een betere wereld" "Wat een prachtige ambitie spreekt hieruit. Met dit actieplan zetten we concrete stappen om dat waar te maken. Daarin wens ik jullie veel succes en plezier!'

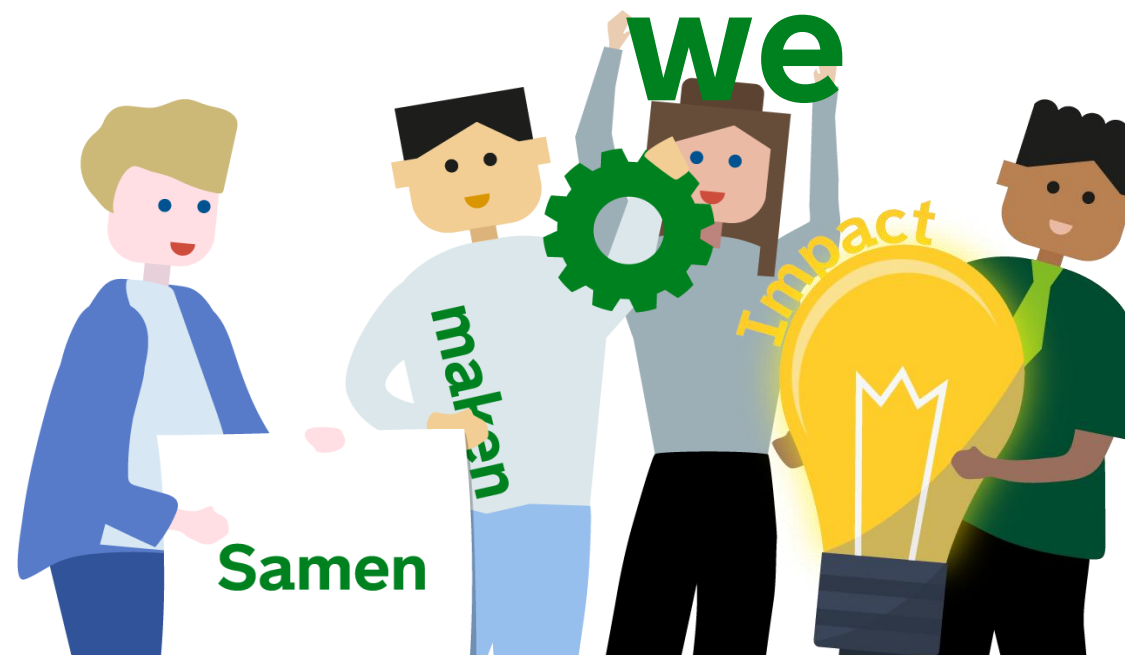
Directeur en ambtelijk opdrachtgever MVOI

Inhoud.

Opdrachtgevers aan het woord	<u>2</u>	Bijlagen	<u>31</u>
In het kort	<u>5</u>	▪ Nominatie KoopWijsPrijs	<u>32</u>
En... actie!	<u>6</u>	▪ Impactanalyse	<u>33</u>
MVOI thema's	<u>10</u>	▪ Ambitieweb	<u>38</u>
Actieplannen MVOI	<u>20</u>	▪ Meer weten?	<u>40</u>
▪ Actieplan cluster Stadsbeheer	<u>21</u>		
▪ Actieplan cluster Werk en Inkomen	<u>26</u>		

We delen de actieplannen van de clusters Stadsbeheer (fysiek) en Werk en Inkomen (sociaal) om een beeld te geven van de afgesproken acties en detailniveau. Naast deze plannen zijn er nog zeven afzonderlijke plannen gemaakt door de clusters Stadsontwikkeling, Maatschappelijke Ontwikkeling, Dienstverlening, afdeling Facilitaire Dienstverlening, directies Middelen en Control en Veiligheid. Tevens heeft cluster Bestuurs- en Concernondersteuning een aantal acties geformuleerd.

De opgenomen links in dit document verwijzen grotendeels naar interne collega's en bronnen en zijn daarom niet beschikbaar. [Meer weten?](#)

**Onze visie: we maken als grote,
duurzame publieke
opdrachtgever
maatschappelijke impact en
zijn aanjager en inspirator voor
de markt en andere overheden.**

In het kort.

Met Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) benutten we ons opdrachtgeverschap en onze inkoopkracht voor het realiseren van de meest positieve milieu -, sociale- en economische effecten die mogelijk zijn gedurende de volledige levenscyclus. MVOI levert een directe en indirecte bijdrage aan de (college) doelen op onder meer de energietransitie, de circulaire economie en een inclusieve samenleving. In 2023 is in het college besloten om het landelijke Manifest MVOI te ondertekenen. Het doel van dit Manifest is dat partijen, via hun opdrachtgeverschap en inkoop, samen krachtig bijdragen aan het bereiken van maatschappelijke doelen. Met het ondertekenen van het Manifest committeerden we ons aan het opstellen van een Actieplan op MVOI. Dit plan ligt nu voor je.

Het Actieplan MVOI is een bundeling van de plannen per cluster en de directie Middelen en Control en directie Veiligheid. MVOI is namelijk een opgave voor de hele organisatie. MVOI gaat over de keuzes die we maken in onze projecten, samenwerkingsverbanden en aanbestedingen. Elk cluster heeft gekeken naar wat er al loopt en wat er nog meer kan worden gedaan om de impact te vergroten. Ook zijn er afspraken gemaakt over het vormen dan wel versterken van de interne motor op MVOI en het sturen op de acties uit het Actieplan. Een rode draad in de plannen is het werken met de MVOI thema's in de eerste fase van projecten. Bijvoorbeeld middels een Ambitiewebsessie waarin we ambities en kansen op de thema's duiden en een prioritering aanbrengen. Maken we impact met social return en de energietransitie? Of juist met circulair en ketenverantwoordelijkheid? En hoe zit het met klimaatbestendig, gezonde lucht en nieuw MVOI thema diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid? In dit plan vind je ook de handvatten om vandaag nog aan de slag te gaan voor een betere, volhoudbare wereld en als onderdeel van een grote publieke organisatie een belangrijke rol te spelen in duurzame markttransformatie.

Met programma MVOI ondersteunen we in de uitvoering van de plannen. We evalueren actief en werken aan kennisontwikkeling en duurzaam leiderschap.

MVOI is reeds onderdeel van het concern-brede Inkoopbeleid, ons werkgeversmerk Rotterdamse Kracht!, de concernmonitor en de sturingsleidraad van gesprekken met de algemeen directeur.

En... actie!

Aan de slag!

Een Rotterdams actieplan: samen maken we impact!

Met MVOI benutten we ons opdrachtgeverschap en onze inkoopkracht van circa 2 miljard euro per jaar voor het realiseren van maatschappelijke effecten. Bijvoorbeeld door het hergebruiken van bestratingsmateriaal, de aanbesteding meubilair circulair in te richten en het opnemen van de module 'een betere wereld' in de aanbesteding begeleiding werkzoekenden. MVOI start met eigen huiswerk. Welke behoefte hebben we, hoe richten we die in en wat leren eerdere samenwerking met en ontwikkelingen in de markt ons? Dat huiswerk start in onze clusters en directies.

De kern van dit plan zijn de acties die per cluster en directie zijn afgesproken om MVOI in onze haarvaten en (nieuwe) processen te krijgen. Deze acties zijn tot stand gekomen door cluster-brede gesprekken en bijeenkomsten en dit plan is dan ook samen met de diverse (lijn-) afdelingen samengesteld. Met programma MVOI hebben we geïnvesteerd in draagvlak en eigenaarschap in maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven. Wij geloven dat we hiermee het meeste effect sorteren op de (lange termijn) maatschappelijke doelstellingen. Met dit plan ligt er een stevige basis voor MVOI en de doorontwikkeling ervan.

De clusters en directies starten met de uitvoering van het plan en organiseren hun interne motor vanaf het 3e kwartaal 2024. Hierbij ondersteunt het programma de clusters en directies als buitenboordmotor tot en met 2025. MVOI is onderdeel van het concern-brede Inkoopbeleid, ons werkgeversmerk, de concernmonitor en de sturingsleidraad van gesprekken met de algemeen directeur.

Keuzes

De acties in de plannen gaan over ons gedrag en de keuzes die we maken in onze projecten, samenwerkingsverbanden en aanbestedingen. Met het plan in onze handen maken we een slag in het structureler samenwerken aan het verduurzamen van onze stad en samenleving. Simpelweg: wanneer we morgen opstaan en 'de duurzame samenleving' aandacht krijgt bij elk besluit, welke keuzes maken we dan?

Door in de verkenningsfase van een project reeds de kansen op maatschappelijke winsten te duiden en te creëren, maken we als grote publieke opdrachtgever impact op onderwerpen zoals werkgelegenheid, afvalstromen en ketensamenwerking. Deze eerste fase(n) (initiatie/ voorbereiding/ denk/ ontwerp – fase) vinden plaats in de clusters: daar waar de opdrachtgever (budgetverantwoordelijke) opdracht geeft een nieuw project te starten dan wel te verlengen.

Het is niet realistisch om alle 7 MVOI thema's in projecten terug te laten komen. Meestal is het logischer om te focussen op 2 a 3 thema's waar veel impact te behalen is. Voor clusters die met grote hoeveelheden grondstoffen werken (in werken en leveringen) zoals de clusters Stadsbeheer en Stadsontwikkeling is een focus op de 'groene' thema's logisch. Maar altijd zal een projectafweging helpen bij de keuze voor focus. Dit kan bijvoorbeeld middels een [Ambitiewebsessie](#). Zo'n sessie maakt onderdeel uit van je project start-up en dient bij te dragen aan het scherp(er) maken van de ambities, kansen en prioritering op de verschillende maatschappelijke thema's. Ook niet-inkopen (*refuse*) kan tot de impactmaatregelen behoren.

De tijd is nu.

Voordat we inzoomen op de actieplannen, zoomen we uit. Waarom is MVOI belangrijk en waarom nu? In welke context plaatsen we dit Actieplan? MVOI is geen doel op zich, maar een aanpak of werkwijze om substantieel bij te dragen aan een betere wereld. Dit plan ondersteunt de beweging van onbewust naar bewust handelen, van incidenteel naar structureel en van soms naar altijd. De tijd om impact te maken is nu.

We leven namelijk in een tijd met meerdere crises die ons leven voorgoed kunnen beïnvloeden. Klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, armoede en toenemende polarisatie worden steeds breder erkend en gevoeld. De toegenomen welvaart komt blijkbaar met een schaduwzijde. De bewustwording hiervan binnen de gemeente groeit en er worden verschillende maatschappelijke initiatieven en programma's uitgevoerd. Maar we handelen nog onvoldoende structureel. Om volhoudbaar (samen) te leven, dienen we de geldende systemen te veranderen. We sturen nu nog vaak op (enkel) planning en kosten in projecten, en maatschappelijke impact wordt soms nog als 'nice to have' beschouwd. Maatschappelijke programma's staan te boek als kers op de taart, maar vallen van de wagen als er tijdsdruk of financiële krapte heerst. Collega's worden nog niet beloond als zij innovaties inkopen, of beter nog, een (onnodige) inkoop weten te vermijden. Zo blijven we weg bij de essentiële verandering naar een volhoudbaar systeem, waarin naast kosten ook altijd naar de sociale en ecologische impact wordt gekeken. Een ware impact economie waarin we zoveel mogelijk bijdragen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN. En werken aan onze maatschappelijke korte en lange termijn doelstellingen.

De 'O' uit MVOI is toegevoegd in het tweede landelijke Manifest. Eerst ging het om MVI en lag de nadruk op het inkoopproces. Echter, dan zijn we veelal (te) laat in het duiden, prioriteren, creëren en verzilveren van maatschappelijke effecten die we kunnen bereiken in onze projecten en samenwerkingsverbanden. Door tijdig ons eigen huiswerk te doen en (doorlopend) vragen te stellen aan de markt, leren we de mogelijkheden goed kennen. Deze vragen stellen we niet enkel tijdens een nieuwe aanbesteding, maar gedurende de looptijd van het contract. Als grote, publieke opdrachtgever zijn we een voorbeeld voor andere overheden en spelen we een belangrijke rol in een duurzame markttransformatie. Overheden creëren op deze manier marktvraag naar duurzame, sociale en innovatieve producten, werken en diensten. Dit geeft een krachtige impuls aan marktpartijen om te innoveren en hun aanbod te verduurzamen. De markt is volop in beweging; de ene sector meer dan de andere. Marktpartijen formuleren MVO beleid en bewegen van financiële waarden naar integrale waarden. Met de komst van de CSRD (corporate sustainability reporting directive) zijn verschillende (grote) ondernemingen binnen de EU vanaf boekjaar 2024 verplicht om in hun jaarverslag een duurzaamheidsrapportage op te nemen. Het gaat hierbij niet alleen om de eigen organisatie, maar ook over andere organisaties binnen de eigen waardeketen (zoals leveranciers en klanten). Daarmee krijgen ook kleine(re) ondernemingen hiermee te maken, wanneer zij onderdeel uitmaken van de waardeketen van de rapportage-plichtige onderneming.

Programmatistische inzet.

Ondersteunen en evalueren

Programma MVOI zet in op concern brede bewustwording en verankering ervan. Met het uitvoeren, leren en evalueren van de actieplannen maken we hierin een volgende stap. Zo groeien we als organisatie in het creëren van impact en leggen we een solide basis voor het normaliseren van MVOI en een blauwdruk voor gedragen concern breed beleid op dit onderwerp. De (cluster-) directies hebben MVOI op eigen agenda's en sturen op voortgang en doorontwikkeling van het eigen actieplan. Er is een eigen cluster - werkgroep MVOI of deze wordt gevormd. We gaan samen actief ontdekken hoe we moeten werken, wie wat doet, waar mogelijkheden en lastigheden zijn. Dit doen we onder meer middels een concern breed programmateam overleg en een overleg met de afdelingshoofden die een MVOI Actieplan hebben opgesteld. In deze staartfase van het huidige programma bieden we ondersteuning en actieve evaluatie zodat de clusters ook een volgende aanscherping kunnen maken in hun plannen per september 2025 voor 2026 en verder. Verder werken we gezamenlijk toe naar een eindadvies over het borgen van MVOI in onze organisatie. De evaluaties geven belangrijke input voor verdere activatie in de lijn, middels project(-en) of programma of nog anders. De algehele voortgang van het programma bespreken we op de concerntafel Financiën, Inkoop en Aanbestedingen.

Leren en ontwikkelen: de MVOI Academy

Tevens dient het werken met dit Actieplan als vliegwiel voor verdere bewustwording en activatie. We halen de leer- en kennisbehoeften op en richten hier de MVOI Academy (digitale leer- en inspiratieplatform via Sofie) op in. Het inrichten doen we in samenwerking met onder meer de verschillende programmateams, HR, Rotterdams Leiderschap, opgavemanagers en –teams, G4 en partner MVO Nederland.

Sturen op MVOI

We ontwikkelen een dashboard MVOI dat fungeert als stuur voor MT/DT op MVOI in inkoop en aanbestedingen met a) inzicht in hoe en in welke mate wij maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen en b) welke resultaten we behalen met de gemaakte contractafspraken over MVOI thema's. Op een aantal MVOI thema's kent Rotterdam kwantitatieve doelstellingen. We breiden de monitoringssystematiek voor social return (WIZZR) uit met modules voor zero emissie en circulariteit. Vanaf 2025 zijn inzichten in de (kwantitatieve) effecten van onze aanbestedingen voor luchtkwaliteit en circulariteit beschikbaar. Op zowel spoor a als spoor b ontwikkelen wij door, met op spoor b een [rapport](#) naar mogelijke indicatoren en meet-systematieken op de andere MVOI thema's.

Creëren van samenhang

We duiden dan wel creëren samenhang met relevante ontwikkelingen op onder meer categoriemanagement, contractmanagement, impact economie en andere aanverwante programma's.

Leren hoe anders te begroten

Waar onze focus nu nog ligt op minimaliseren van de initiële kosten, zal deze moeten verschuiven naar alle kosten tijdens de levenscyclus. Zo kunnen we een gedegen integrale afweging maken en voor de goedkoopste oplossing op de lange termijn kiezen.

MVOI thema's

De MVOI thema's

In een duurzame wereld zijn mens, milieu en economie met elkaar in evenwicht, zodat we de aarde niet uitputten en mensen welbevinden ervaren. Duurzaamheid is dus een breed begrip, maar het komt neer op volhoudbaar handelen. MVOI is een aanpak waarmee je als opdrachtgever kunt sturen op volhoudbaarheid. Niet alleen bij je inkoop, maar juist ook al bij het bepalen van de interne spelregels en de opdrachtformulering. Rotterdam heeft in afwijking van de Rijksoverheid gekozen voor 7 MVOI thema's in plaats van 6. Het nationale thema 'klimaat' hebben wij opgesplitst in enerzijds 'energietransitie' en anderzijds 'klimaatbestendig'. Het eerste thema richt zich op preventie (voorkomen/minimaliseren van klimaatverandering) en het tweede thema kijkt naar mogelijkheden voor adaptatie (omgaan met de onvermijdelijke gevolgen). Dit past beter bij hoe wij in projecten omgaan met deze aanverwante, maar toch verschillende, deelthema's. De MVOI thema's kennen beleid, programmakaders, lijnactiviteiten of nog anders.

Gezonde leefomgeving (*planet*)

Het tegengaan van luchtverontreiniging en versterken van de biodiversiteit, zodat de leefomgeving voor en welzijn van Rotterdammers verbetert.

Energietransitie (*planet*)

Verlagen van CO2 uitstoot door energiebesparing en overgang naar hernieuwbare energiebronnen.

Klimaatbestendig (*planet*)

Aanpassing van de leefomgeving op een veranderend klimaat, door o.a. waterberging en voorkomen van hittestress.

Circulair (*planet*)

Verlaging van materiaalbehoefte en de daarmee samenhangende milieuschade door minder materiaal te gebruiken, beter (secundair en/of hernieuwbaar) materiaal te gebruiken, materiaal langer te gebruiken en na gebruik dit opnieuw te (kunnen) gebruiken.

Social return (*sociaal*)

Het stimuleren van arbeidsparticipatie en creëren van meer werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Ketenverantwoordelijkheid (*sociaal*)

Het stimuleren van leveranciers om hun ketenverantwoordelijkheid te nemen en sociale en ecologische misstanden in hun ketens te voorkomen of aan te pakken.

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (*sociaal*)

Het stimuleren van verscheidenheid aan mensen (diversiteit) en zorgen dat diverse talenten tot hun recht komen en gewaardeerd worden (inclusie), waarbij iedereen de geldende normen kan bevragen en mede kan vormgeven (gelijkwaardigheid).

Social Return

“Het stimuleren van arbeidsparticipatie en creëren van meer werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt”

Waarom?

Het creëren van kansen en zelfredzaamheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en daarmee het verlagen van uitkeringsuitgaven. En daarmee bij te dragen aan een meer inclusieve arbeidsmarkt.

Doelstelling

Bij alle inkoopopdrachten boven EUR 50.000 is SR opgenomen. Minimaal 95% SR realisatie op de geregistreerde contracten met SR.

Hoe?

- Het hanteren van een minimumeis/gunningcriterium t.a.v. percentage social return (% inzet in relatie tot de opdrachtwaarde).
- Team SR geeft per aanbesteding aan welke wijze SR en % uitgevraagd wordt.
- Na gunning ligt monitoring & contractmanagement op SR en ondersteuning van de invulling SR bij het Team SR (W&I, WSPR).
- RIO pagina en contact: [Social return](#)

Ketenverantwoordelijkheid

“Het stimuleren van leveranciers om hun ketenverantwoordelijkheid te nemen om sociale en ecologische misstanden in hun ketens te voorkomen of aan te pakken”

Waarom?

Stimuleren van eerlijke ketens waarin geen mensen- en milieurechten worden geschonden.

Doelstelling

Bij alle risico categorieën (zie opsomming rechts) wordt onderzocht of de ISV methodiek kan worden toegepast.

Hoe?

- Het hanteren van de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) methodiek (o.a. met due diligence) voor bescherming van sociale rechten binnen specifieke ketens (Bedrijfskleding, Catering, Grondstoffenmanagement en afvalzorg, Energie, Werkplekomgeving, Laboratorium, ICT werkomgeving, Datacenters, Dataverbindingen).
- Het inzetten van instrumenten (keurmerken of certificaten) die verbetering in de keten borgen (o.a. TruStone, FSC/PEFC en FairTrade/Utz).
- Zoek kennis over ISV bij interne kennishouders.

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

“Het stimuleren van verscheidenheid aan mensen (diversiteit) en zorgen dat diverse talenten tot hun recht komen en gewaardeerd worden (inclusie), waarbij iedereen de geldende normen kan bevragen en mede kan vormgeven (gelijkwaardigheid).”

Waarom?

Diversiteit en Inclusie is een nieuw thema binnen het nationale MVOI beleid, gekoppeld aan de SGD's. Hieronder wordt verstaan dat iedereen wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven (SDG 10). Iedereen heeft recht op gelijke kansen en behandeling ongeacht geslacht, afkomst, arbeidsvermogen, arbeidsbeperkingen, leeftijd of seksuele oriëntatie. Inclusief betekent dat iedereen zich betrokken en gewaardeerd voelt en de mogelijkheid krijgt om te groeien en om door te stromen, niet ondanks maar dankzij de verschillen. Binnen gemeente Rotterdam hanteren we de term DIG en voegen we 'Gelijkwaardigheid' toe aan onze opdracht.

Doelstelling

Het doel is dat inkoopende organisaties leveranciers stimuleren om tot een divers personeelsbestand en een inclusieve bedrijfscultuur en fysiek toegankelijke bedrijfsorganisatie te komen, zowel voor hun eigen bedrijfsvoering als voor uitvoering van opdrachten van de overheid en overige aanbestedende diensten.

Hoe?

- Wij verwachten van gemeentelijke samenwerkingspartners dat zij zich houden aan wet- en regelgeving en voldoen aan de vereisten zoals we die vastleggen in aanbestedingen, overeenkomsten, subsidieregelingen, convenanten, enzovoorts. Wanneer de uitvoering van een dienst of levering extra nadruk vraagt t.a.v. DIG, kunnen we dat opnemen in de opdrachtverstrekking of samenwerkingsafspraken. Neem [contact](#) op met afdeling Inkoop om de mogelijkheden te bespreken.
- Bedrijven en organisaties die aantoonbaar en onherroepelijk zijn veroordeeld voor discriminatie worden uitgesloten van samenwerking met de gemeente.
- Het projectmanagementbureau (PMB) van cluster Stadsontwikkeling werkt actief aan DIG. Inkoop en aanbesteding is een van de werkprocessen waarin PMB wil onderzoeken hoe ze dit diverser, inclusiever en gelijkwaardiger kunnen doen, denk bijvoorbeeld aan participatie in een buurt. PMB gaat in 2025 experimenteren met het opnemen van DIG gerelateerde eisen in uitvragen en aanbestedingen.
- Binnen elk cluster zijn er collega's en groepen actief die je kunt betrekken in je vraag, kijk ook op RIO – groep [Inclusiviteit](#).
- Je kunt t.z.t. ook terecht bij het nog op te richten bureau DIG. Klik [hier](#) voor het interne actieplan DIG.

Interessante links: www.010inclusief.nl

Gezonde leefomgeving

“Het tegengaan van luchtverontreiniging en verbeteren van de biodiversiteit, zodat de leefomgeving voor en welzijn van Rotterdammers verbetert.”

Waarom?

Door een gezondere en biodiverse leefomgeving stijgt het welzijn van Rotterdammers en dalen de zorgkosten voor Rotterdam.

Doelstelling

2023: alle eigen personenwagens (incl. tweewielers) uitstootvrij. Op 1 januari 2023 was 76% uitstootvrij.

2025: alle eigen lichte bedrijfsvoertuigen uitstootvrij. Op 1 januari 2023 was 35% uitstootvrij.

2030: alle ingezette zware voertuigen en machines uitstootvrij. Op 1 januari 2023 was 9% van alle zware voertuigen en machines uitstootvrij. Als het gaat om gereedschappen, zoals bladblazers, is nu al 93% uitstootvrij.

(Bron: KAR)

Hoe?

- Het hanteren van een minimumeis/gunningcriterium t.a.v. zero emission
- RIO pagina: [Vervoer & Materieel](#)
- Interne experts:
 - [ZE mobiele werktuigen](#)
 - [ZE materieel](#)
 - [ZE voertuigen](#)
 - [Biodiversiteit](#)

N.B. Let op: zero emission hoeft niet te betekenen dat er ook optimale CO2 reductie plaatsvindt (denk aan deels grijs opgewekte stroom), maar gaat wel vaak hand in hand met CO2 reductie. De huidige elektriciteitsmix is ongeveer voor 50% grijs en 50% groen.

Energietransitie

“Verlagen van CO2 uitstoot door energiebesparing en overgang naar duurzame energiebronnen.”

Waarom?

Voorkomen van energieschaarste, realiseren van toekomstbestendige en betaalbare energievoorziening en beperken van klimaatschade.

Doelstelling (t.o.v. 1990)

2030: vermindering CO2-uitstoot met 55%

2050: vermindering CO2-uitstoot met 100%

(Bron: KAR)

Hoe?

- Het hanteren van een minimumeis/gunningcriterium t.a.v. CO2 uitstoot (evt. in productie en) tijdens gebruik
- Interne expert
- De afdeling Duurzaamheid houdt zich voornamelijk bezig met het aanjagen van de [energietransitie](#) bij bewoners en bedrijven (ook in de haven). Hierin ligt niet een directe rol voor MVOI. De afdeling Facilitaire Dienstverlening is actief om de energietransitie binnen o.a. het gemeentelijk vastgoed te stimuleren. De rol voor MVOI is daar wel wat directer.

Klimaatbestendig

“Aanpassing van de leefomgeving op een veranderend klimaat, door o.a. waterberging en voorkomen van hittestress.”

Waarom?

Zodat we ook met een grilliger klimaat nog voldoende leefgenot houden en de overlast en kosten van hitte, droogte en overstromingen worden voorkomen.

Doelstelling

Hoofddoel van het programma Rotterdams WeerWoord is dat alle partijen, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie, in Rotterdam in 2030 klimaatadaptief handelen en dat Rotterdam in 2050 ook werkelijk klimaatadaptief is ingericht. (Bron: Programmakader 2030 – Rotterdams WeerWoord).

Hoe?

- Bij onderhoud of herinrichting van de buitenruimte word er groen aangelegd en waterbergingen toegevoegd.
- Er worden eisen gesteld aan nieuwbouw in Rotterdam, bijvoorbeeld op het gebied van regenwaterberging en het toevoegen van groen.
- Subsidieregelingen voor alle Rotterdammers, om eigen tuin of dak aan te pakken.
- Samenwerking met woningcorporaties, scholen en sportverenigingen om gebouwen en terreinen klimaatbestendig in te richten.
- Interne expert
- RIO pagina: [Rotterdams Weerwoord](#)

“Verlaging van materiaalbehoefte en de daarmee samenhangende milieuschade door minder materiaal te gebruiken, beter (secundair en/of hernieuwbaar) materiaal te gebruiken, materiaal langer te gebruiken en na gebruik dit opnieuw te gebruiken.”

Waarom?

Zodat we minder afhankelijk zijn van internationale ketens, meer waarde behouden blijft en milieuschade wordt beperkt.

Doelstelling

In 2030 verbruikt Rotterdam 50% minder primaire materialen en in 2050 is Rotterdam 100% circulair.

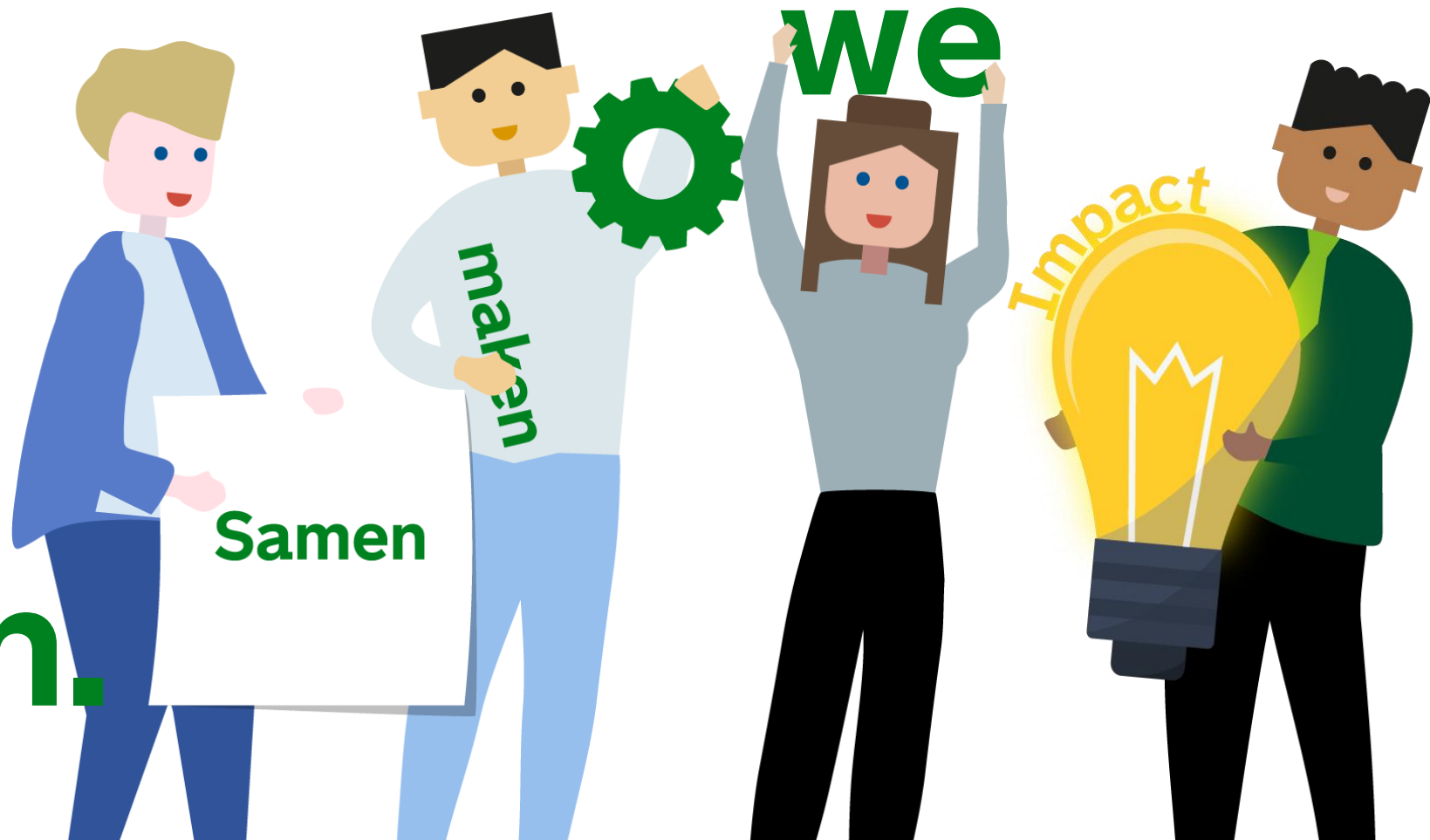
Hoe?

- Het hanteren van een minimumeis/gunningcriterium t.a.v.:
 - Minder materiaalgebruik
 - Secundair en/of hernieuwbaar materiaal
 - Levensduurverlenging
 - Losmaakbaarheid en toekomstige herbruikbaarheid
 - Milieukostenindicator (MKI of MPG)
- RIO pagina: [Rotterdam Circulair](#)
- Interne experts:
 - Circulair opdrachtgeven en inkopen
 - Circulaire infra resp. vastgoed
 - Circulaire materialen in openbare ruimte

Actieplannen MVOI

MVOI actieplan.

Cluster Stadsbeheer

Gemeente
Rotterdam

Voorwoord

Als Stadsbeheerders zijn we dag in dag uit bezig om Rotterdam schoon, heel en veilig te houden. Door wat we doen maken we het verschil in het leven van de Rotterdammer. Maar we kunnen nog meer impact maken door de manier waarop we dit doen. Door de aard van ons werk kopen we ontzettend veel materialen in. En dit heeft veel impact op de wereld om ons heen.

De impact analyse die CE Delft in 2023 heeft gemaakt laat zien dat er veel potentie in ons cluster ligt. Zo kunnen we met onze projecten grote invloed uitoefenen op zo'n 45% van de totale klimaatimpact van de gemeente en zelfs voor ruim 70% op het vlak van grondstofgebruik. Dat betekent ook dat wij een flinke verantwoordelijkheid hebben om de doelstellingen te helpen bereiken. Die rol moeten en willen wij pakken.

We zijn als Stadsbeheer op de goede weg. We zijn al jaren bezig om de verschillende transities te borgen in onze manier van werken. Denk aan de programma's Circulair, Weerwoord en Biodiversiteit. En we zien steeds meer collega's die enthousiast worden en in hun werk impact proberen te maken.

Met dit actieplan MVOI willen we onze verantwoordelijkheid als inkoper en opdrachtgever verder oppakken en concreet maken. Dat doen we door enerzijds acties op te nemen om MVOI echt te gaan borgen binnen Stadsbeheer. En anderzijds door per directie te onderzoeken hoe we nog meer impact kunnen maken.

Borging & Sturing

Als opdrachtgever en inkoper van vele hoeveelheden materiaal geven we actief invulling aan MVOI. Dit doen we door:

- Bij aanbestedingen van nieuwe contracten (door contracteigenaren/AOG's van aanbestedingen) aan de voorkant de ambitie te bepalen op MVOI, bijvoorbeeld door een Ambitiwebsessie.
- Bij de marktconsultaties van nieuwe aanbesteding bespreken we samen met de markt hoe we invulling kunnen geven aan onze ambities.
- Om hier scherp op te zijn agenderen we 2 keer per jaar de aanbestedingskalender i.r.t. MVOI in het kernteam Financiën.
- We maken en houden het onderwerp belangrijk door dit periodiek te bespreken in relevante gremia binnen Stadsbeheer (MT Stadsbeheer, kernteam FIN, SB brede Contractmanagersoverleg).
- Binnen iedere directie is er een sponsor/portefeuillehouder die het onderwerp binnen de directie op de agenda houdt en belangrijk maakt:
- Door het op voorhand betrekken van adviseurs Contractmanagement, Inkoop en Juridisch in de aanbestedingswerkgroepen zorgen we dat MVOI onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken zoveel mogelijk vooraf op haalbaarheid en billijkheid getoetst worden. Op deze wijze komen realistische KPI's gestructureerd tot stand, worden gedocumenteerd en kunnen gedurende de looptijd van een contract op de juiste wijze gemonitord worden.
- We blijven onze impact monitoren om te zien of we op de goede weg zijn middels WIZZR.
- We inventariseren actief de kennis- en leerbehoeften en verbinden de vragen aan het programma MVOI en de MVOI Academy.

Directie Openbare Werken

Als opdrachtgever en inkoper van vele hoeveelheden materiaal geven we actief invulling aan MVOI: in ons bestek Materiaalvoorziening zijn de thema's van MVOI standaard opgenomen. En ook in onze contracten voor het onderhoud en beheer van de buitenruimte worden actief MVOI aspecten uitgevraagd in onze aanbestedingen. Denk aan ZE, SROI en circulair. Bij onze aanbestedingen dagen we elke keer de markt uit om gezamenlijk weer een stap te kunnen maken.

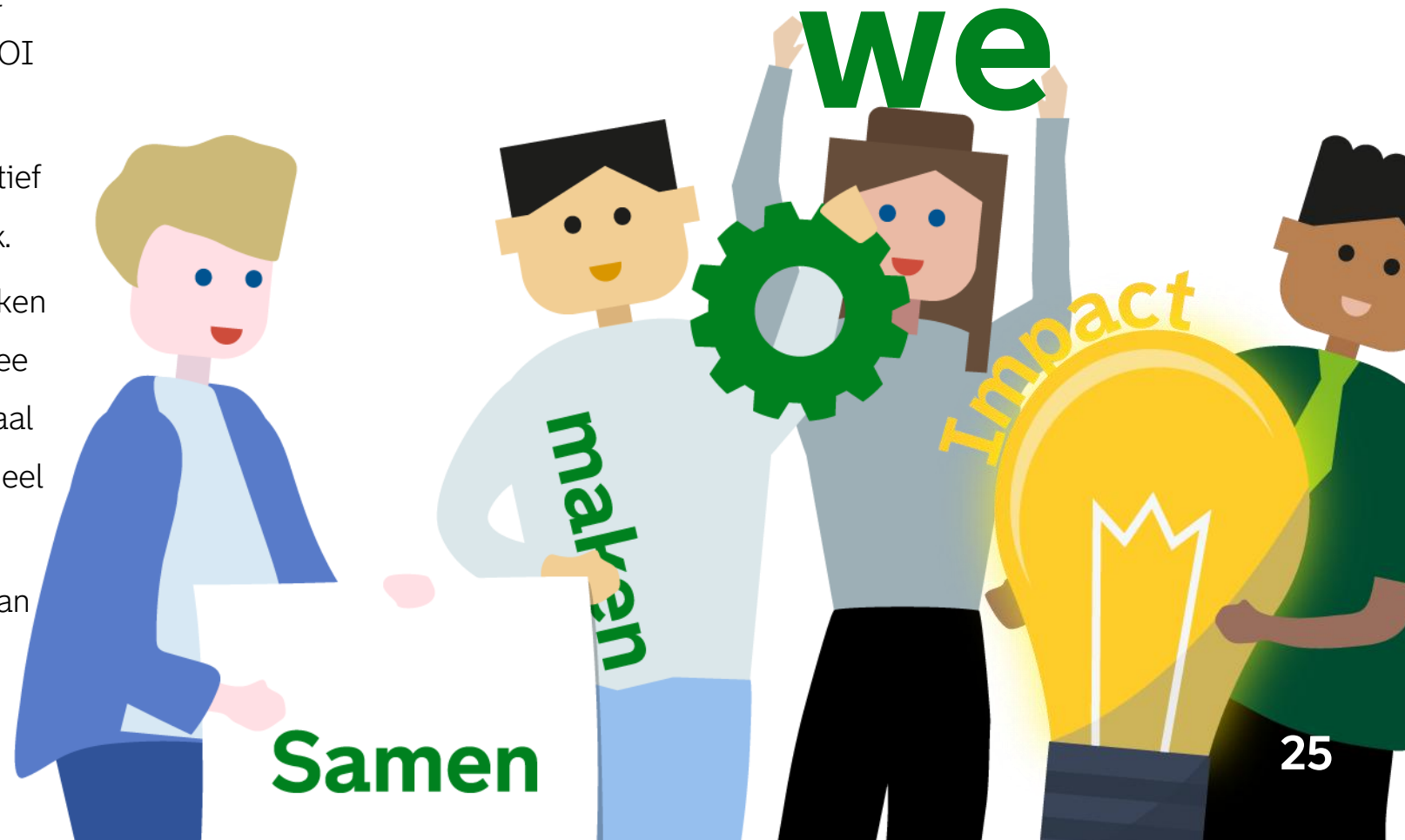
We zetten voor het materiaalgebruik in ons beheer en onderhoud van de openbare ruimte actief in op de 4 strategieën van het programma circulair; minder, beter, langer en opnieuw.

Vanuit OW hebben we een grote rol in het werken aan een circulaire buitenruimte. Hier werken we aan samen met het programma Circulair. Belangrijke acties om circulair werken mogelijk te maken en te stimuleren zijn:

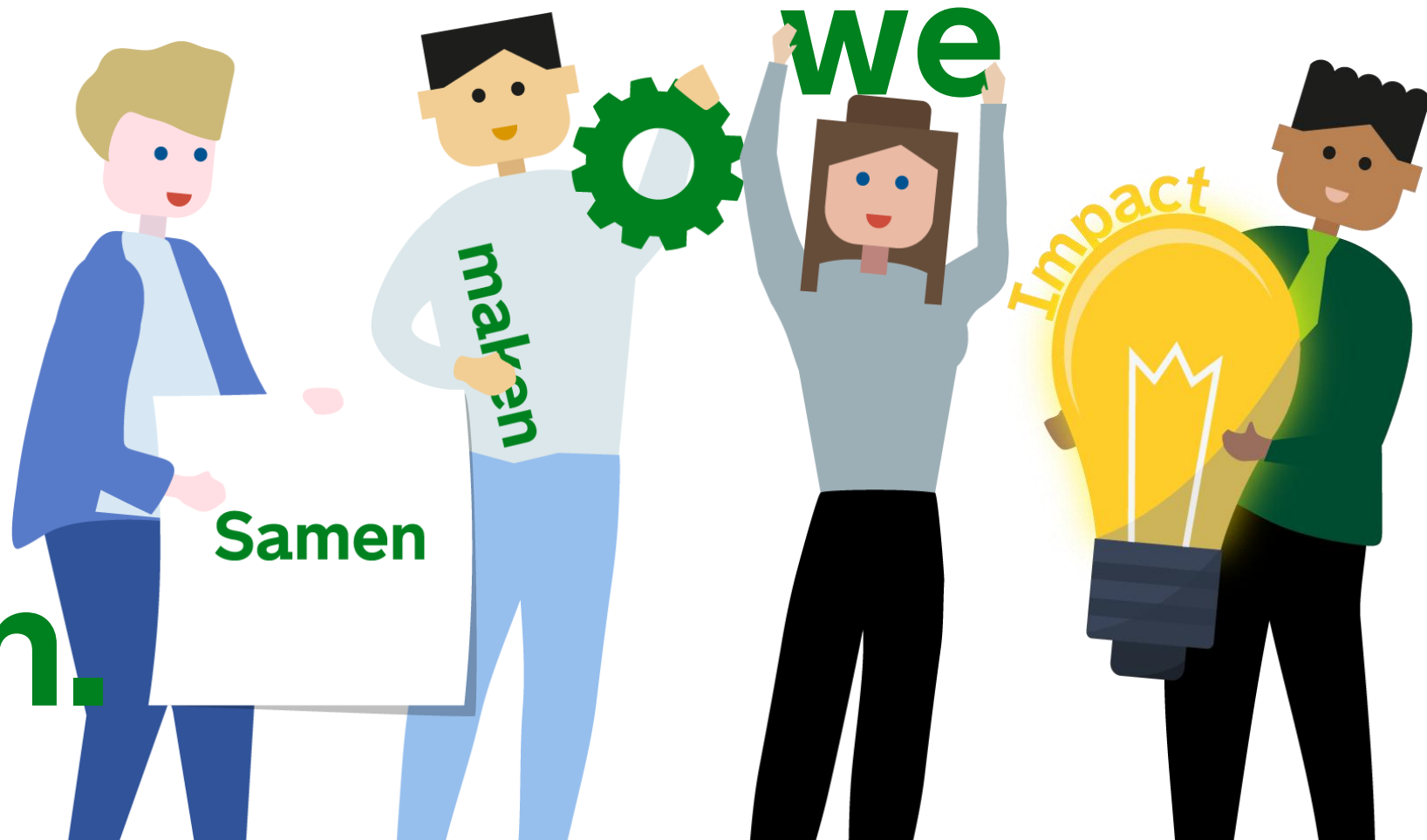
- Er komt een afwegingskader hergebruik dat we actief gaan toepassen in onze projecten. Hiermee geven we de organisatie handvaten hoe om te gaan met hergebruik van materialen bij projecten in de buitenruimte. Ook gaan we bij 3 rioolprojecten concreet aan de slag met hergebruik van wegverhardingsmaterialen.
- We werken met programma circulair aan het realiseren van een circulair materialendepot dat team Materiaalvoorziening gaat exploiteren. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om daadwerkelijk materialen te kunnen hergebruiken.
- We laten onderzoek doen hoe we onze financiële systemen zo kunnen inrichten dat circulair werken ook echt gestimuleerd wordt.
- We gaan circulair ook standaard opnemen in de scopeformulieren voor het bepalen en afstemmen van de onderhoudsbehoefte.

Directie Openbare Werken | vervolg

- Komend jaar worden onze Assetmanagement-plannen herzien. Hoe we vanuit de verschillende assets werken aan de diverse transitie wordt hierin verder uitgewerkt en geborgd. Ook MVOI zal hierin worden meegenomen.
- Vanuit de CO2-prestatieladder werken we actief aan het terugdringen van ons energieverbruik.
- Onlangs hebben we voor heel Openbare Werken een leidraad zero-emissie vastgesteld. Hiermee borgen we dat in iedere aanbesteding minimaal voldoen aan het werken met elektrisch materieel & voertuigen.
- Een mooi voorbeeld hoe we invulling geven aan MVOI is de pilot [Beterbank](#)

MVOI actieplan.

Cluster Werk en Inkomen

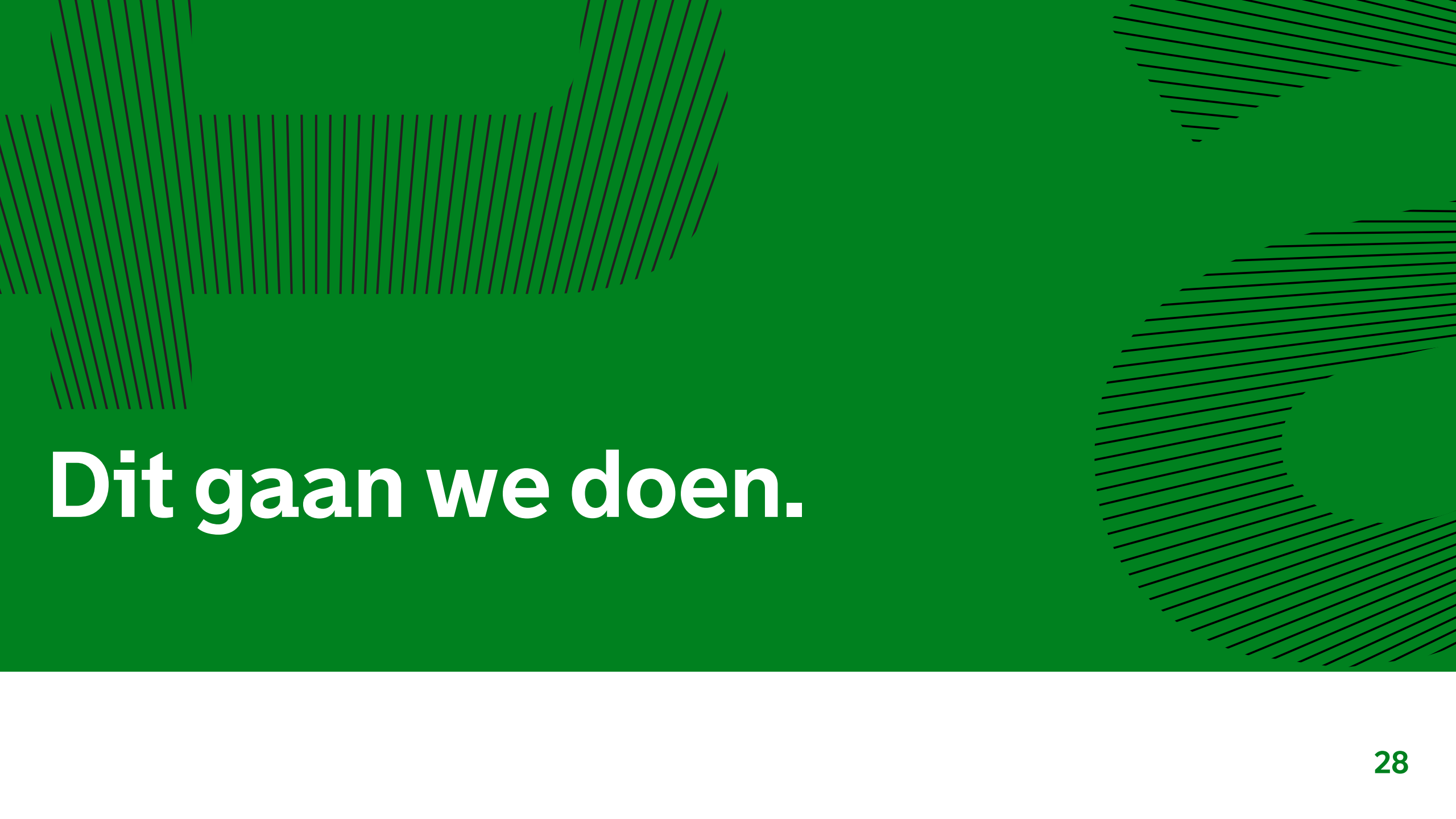
Gemeente
Rotterdam

Voorwoord

Vanuit ons cluster W&I maken we elke dag het verschil voor heel veel Rotterdammers. Een kans om extra impact te hebben ligt in het Maatschappelijk en Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Door bewuste keuzes te maken dragen we actief bij aan een toekomst waarin sociale, ecologische en economische belangen meer in balans komen.

Voor je ligt het actieplan MVOI voor W&I. Met dit plan geven we concreet invulling aan deze maatschappelijke ambities en doelen en nemen wij onze verantwoordelijkheid als cluster. Ik merk al dat er steeds meer collega's enthousiast zijn hierover en in hun werk op verschillende manieren impact willen maken voor de stad en de Rotterdammer. Ik hoop dat ook jij geïnspireerd raakt door dit plan en mee gaat helpen bij het vergroten van onze gezamenlijke impact.

Directeur Rotterdam Inclusief en Portefuillehouder MVOI Directieteam (DT)

Dit gaan we doen.

Actieplan	Cluster WenI/ sturing	Inkoop / samenwerkingspartner	Contractmanagement	Rotterdam Inclusief	Instrumentenhuis	WSPR
Taak	Inbrengen DT en Besluitvorming MVOI.	Begeleiden inkoop opdrachten conform Inkoopbeleid.	Opstellen, beheren en controle contractafspraken.	Coachen en begeleiden medewerkers naar en behoud van passend werk. Ontwikkelroutes naar de reguliere arbeidsmarkt voor werkzoekenden, met of zonder bijstandsuitkering.	Ontwikkelen, inkopen en beheren van instrumenten voor arbeidsontwikkeling en bemiddeling voor werkzoekenden.	Arbeidskansen creëren met lokale, regionale werkgevers en impact ondernemers.
Actie 1	MVOI altijd meenemen bij het (be)schrijven van cluster en concern opdrachten. In (laten) zetten van Ambitiewebsessies (en mogelijk ook MKBA) om maatschappelijke impact te duiden dan wel de start te markeren deze te creëren.	MVOI verankeren in Inkoopdocumentatie, zoals PvA en zodoende meenemen in procesbegeleiding inkoopopdracht.	MVOI meetbaar en toetsbaar maken in contractafspraken. CM is tevens aangehaakt op werkgroep monitoring in WIZZR.	Onderzoeken met Inkoop/Commercie hoe en waar we meewegen inzet RI/ inbesteden kunnen voorschrijven obv aanbestedingskalender.	Actief MVOI-elementen waar mogelijk opnemen in ieder in- en/of extern instrument en verbinden met al bestaande instrumenten met MVOI-karakteristieken.	We vragen SR adviseurs en business designers om de MVOI kansen te leren herkennen en actief te zorgen dat andere MVOI collega's worden aangehaakt bij inkoopopdrachten en aanbestedingen.
Actie 2	MVOI acties bespreken, concretiseren en uitvoeren vanuit het bestaande portefeuille overleg Inkoop. Actief leren en evalueren.	In samenwerking met clusters het verder ontwikkelen van categoriemanagement met daarin ook de duiding van maatschappelijk impact.	Kennisdragerschap en standaard de kansen bespreken met (toekomstige) contractpartners	Roadshow RI bij clusters obv hun MVOI actieplannen.	Samen met gebruikers, partners en leveranciers MVOI-gedachtegoed en elementen realistisch en praktisch implementeren en borgen.	WSPR en SR zetten hun netwerk met de regiogemeenten open tbv onderzoek door bijv. andere thema's hoe MVOI breder kan bijdragen aan duurzame inkoop en markttransformatie.
Actie 3	Organiseren van wisselwerking en kruisbestuiving op MVOI (en Impact Economie). Delen van kennis, successen en moeilijkheden binnen en buiten het cluster. Terugkerende bespreking in DT.	Inkoop stelt de aanbestedingskalender ter beschikking ten einde MVOI kansen te signaleren zodat de interne kennisdragers/ verantwoordelijken met elkaar in verbinding kunnen worden gebracht.	Levend document met opgedane ervaringen MVOI (collectief geheugen).	MVOI is standaard onderdeel in eigen cultuur en samenwerkingen.	Lerend evalueren over de MVOI-elementen in instrumenten op inhoudelijke meerwaarde en wijze van inzet voor werkzoekenden.	WSPR zet haar netwerk van bedrijven in om onderzoek mogelijk te maken naar hoe MVOI ook in die bedrijven meer kan worden toegepast.

Advies gevraagd!

Formuleer een kort advies over hoe het jaarlijks terugkerende sportevenement van W&I een boost kan geven aan MVOI in 'onze cultuur' en hoe we in het organiseren ervan de kansen voor groen, inclusie, circulair etc. (de MVOI thema's) verzilveren!

Bijlagen

Project Kunststof riolering

Leveranciers kregen de opdracht buizen aan te bieden die over 60 jaar opgegraven, schoongemaakt en direct weer teruggelegd kunnen worden. We besparen grondstoffen, verminderen uitstoot dankzij emissievrij transport en betrekken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het proces.

Impactanalyse

De gemeente Rotterdam heeft in 2023 CE Delft gevraagd een [Impactanalyse](#) uit te voeren naar de milieu-impacts en maatschappelijke effecten van onze totale jaarlijkse inkoop (2021/ representatief jaar). Daarbij is gekeken naar de volgende MVOI-thema's: klimaatimpact, grondstofuitputting, social return, en het toepassen van internationale sociale voorwaarden (ISV/ketenverantwoordelijkheid).

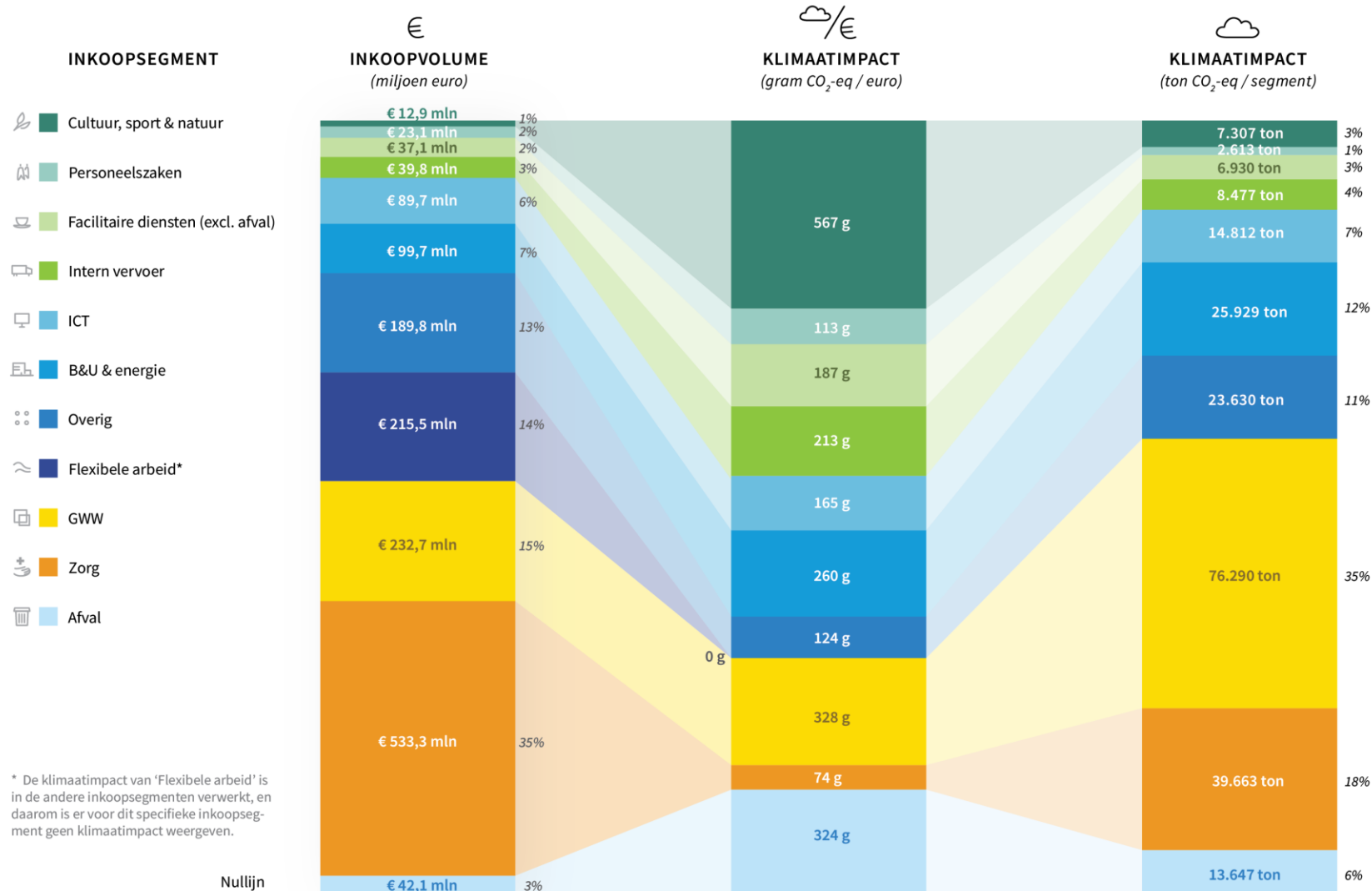
Van de geanalyseerde € 2 miljard aan uitgaven, blijkt dat het inkoopsegment 'Grond-, Weg- en Waterbouw' ('GWW') de grootste bijdrage levert aan de klimaatimpact en grond-stoffenuitputting. Het inkoopsegment 'Zorg' levert qua omzet de grootste bijdrage aan werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (social return), hoewel het inkoopsegment 'GWW' het hoogste percentage van iedere besteedde euro aan social return bijdraagt. De grootste risico's voor misstanden in de keten (ketenverantwoordelijkheid) zitten in de inkoopsegmenten 'Afval', 'ICT' en 'GWW'.

Het doel van deze studie was om inzicht te geven in hoeverre de verschillende MVOI-impacts een rol spelen bij de productgroepen die we inkopen en om een duiding te geven van de handelingsperspectieven die we hebben voor MVOI. Het resultaat van deze studie kan worden gebruikt om strategische inkoopbeslissingen te onderbouwen, bewustwording te faciliteren bij interne opdrachtgevers en MVOI-beleid aan te scherpen.

Dit is de eerste keer dat een dergelijke grootschalige inventarisatie van de milieu-impacts en maatschappelijke effecten van alle inkooponderdelen is uitgevoerd. De resultaten laten een goed beeld zien van de belangrijkste MVOI-thema's per inkoopsegment. De inventarisatie kan daarom een goede basis zijn voor gesprekken binnen de verschillende inkoopsegmenten, om per segment de inkoopdoelen vast te stellen of aan te passen.

1. Milieu: *Klimaatimpact*

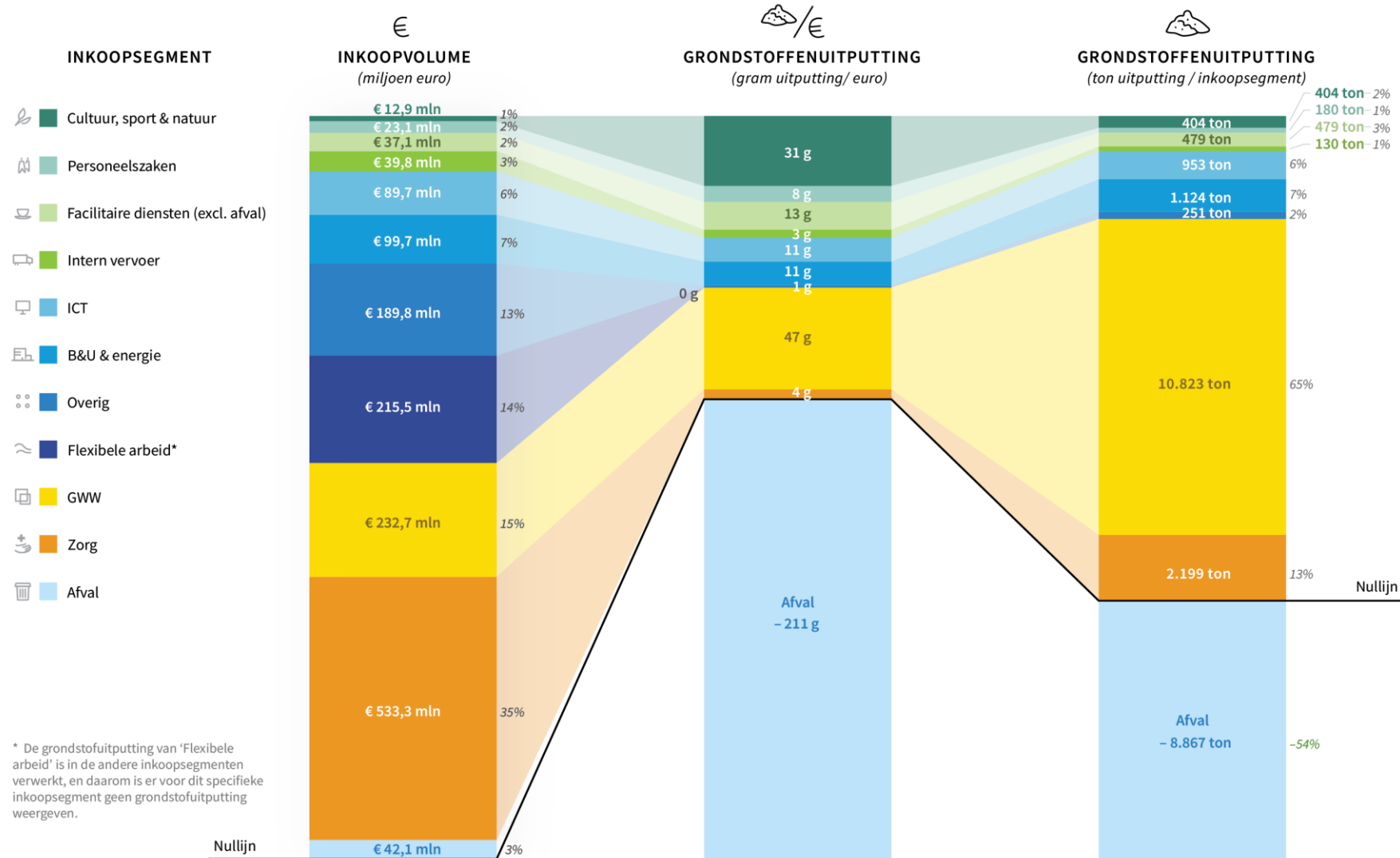
Klimaatimpact is het effect van de uitstoot van broeikasgassen op de opwarming van de aarde. Hieronder zien we voor alle inkoopsegmenten hoe groot de bijdrage aan klimaatimpact is als we één euro besteden (midden). Het totale inkoopvolume (links) leidt in totaal tot een klimaatimpact van 220 kiloton CO₂ (rechts). GWW levert de grootste bijdrage aan de totale klimaatimpact.

Ontwerp: www.yulia-ink.com

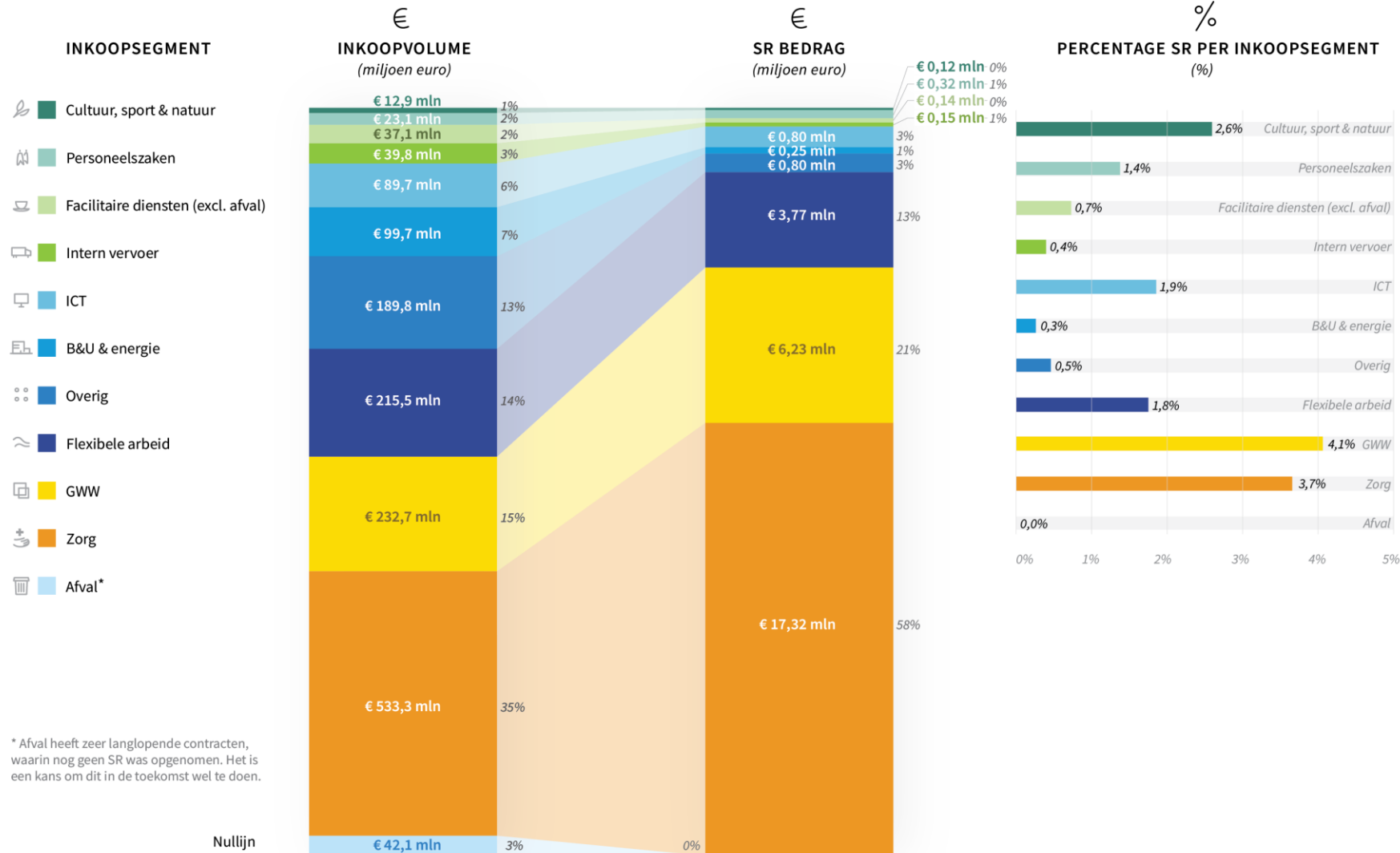
2. Milieu: Grondstoffenuitputting

Grondstoffenuitputting is het te snel opmaken van minerale en fossiele grondstoffen. Hieronder zien we voor alle inkoopsegmenten hoe groot de bijdrage aan grondstoffenuitputting is als we één euro besteden (midden). GWW levert de grootste bijdrage aan de totale grondstoffenuitputting, terwijl afvalrecycling juist grondstoffen oplevert.

3. Sociaal: Social Return

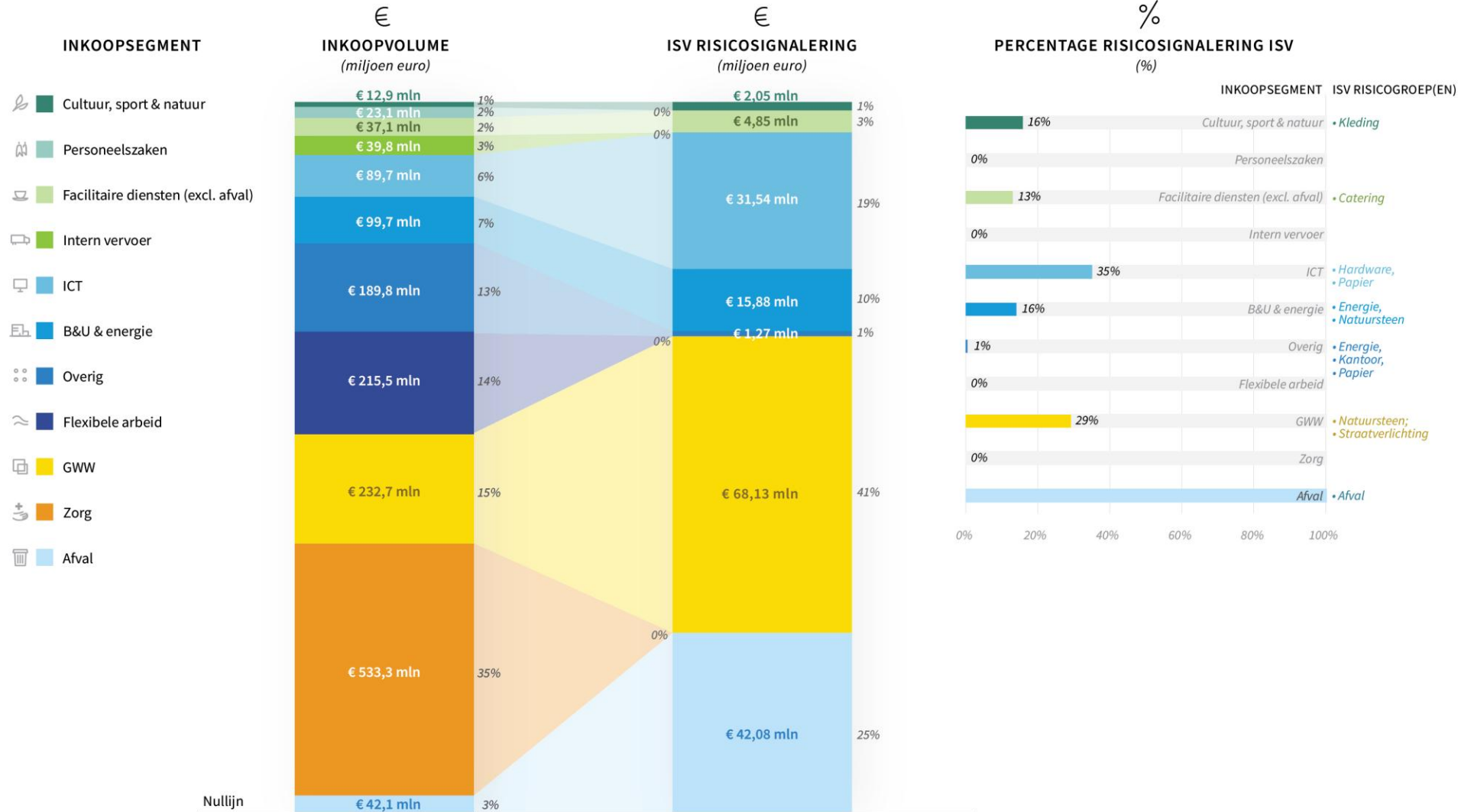
Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hieronder zien we welk bedrag van het totale inkoopvolume (links) is besteed aan social return (midden). De percentages laten hier het aandeel per inkoopsector zien van het totale bedrag dat we als Rotterdam hebben besteed aan social return. In het diagram (rechts) zien we welk deel van het besteedde bedrag binnen elk segment is besteed aan social return.

Ontwerp: www.julia-ink.com

4. Sociaal: Internationale Sociale Voorwaarden

Met internationale sociale voorwaarden (ISV) oefenen we invloed uit op het respecteren van mensenrechten en goede arbeids-omstandigheden bij de productie van alles wat wij inkopen. Hieronder zien we bij welk bedrag van ons totale inkoopvolume (links) er een risico is op mensenrechtenschending of slechte arbeidsomstandigheden (midden), en waar we dus ISV zouden moeten overwegen. In het diagram (rechts) zien we bij welk deel van het besteedde bedrag binnen elk segment er een risico is op misstanden. Achter elk segment worden de risicogroepen benoemd.

Ontwerp: www.julia-ink.com

Toelichting Ambitieweb

Het Ambitieweb is een visuele weergave van duurzaamheidsthema's*, gekoppeld aan ambitieniveaus. Het is een instrument om ambities inzichtelijk te maken, daar maatregelen bij uit te werken en gezamenlijk het belang hiervan te bepalen.

Toelichting ambitieniveaus

Niveau 0: Geen duurzaamheidsambities of niet relevant.

Niveau 1: Basis. Uitsluiten van niet-duurzame producten, diensten en werken.

Niveau 2: Significant. Aanmoedigen van duurzame producten, diensten en werken, met als doel significante duurzaamheidswinst te maken.

Niveau 3: Toonaangevend. Zo veel mogelijk beperken van negatieve effecten, of het leveren van een positieve bijdrage aan het thema. Waar nodig door stimuleren van nieuwe oplossingen en innovatie.

Vertaling naar aanbestedingen

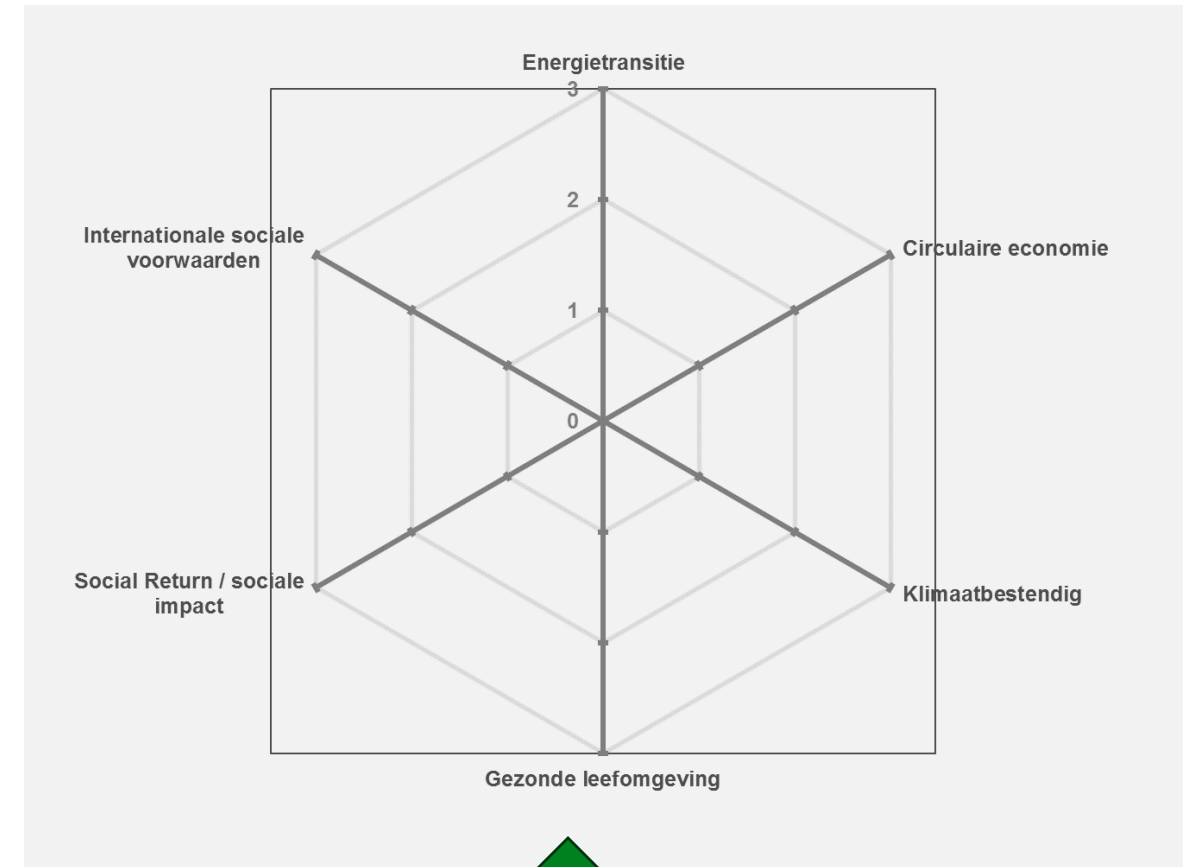
Niveau 0: Geen eisen of gunningscriterium t.a.v. dit thema.

Niveau 1: Basiseisen t.a.v. dit thema.

Niveau 2: Verhoogde eisen en/of een gunningscriterium met gewing tot 20% t.a.v. dit thema.

Niveau 3: Zeer ambitieuze eisen en/of een gunningscriterium met gewing van 20% of hoger t.a.v. dit thema.

* DIG is in de afbeelding hiernaast nog niet opgenomen.

- Door een gezamenlijk moment te plannen bespaar je tijd en proceskosten.
- Je identificeert gezamenlijk en waar mogelijk integraal de impact.
- De sessie bevordert samenwerking en kennisdeling.

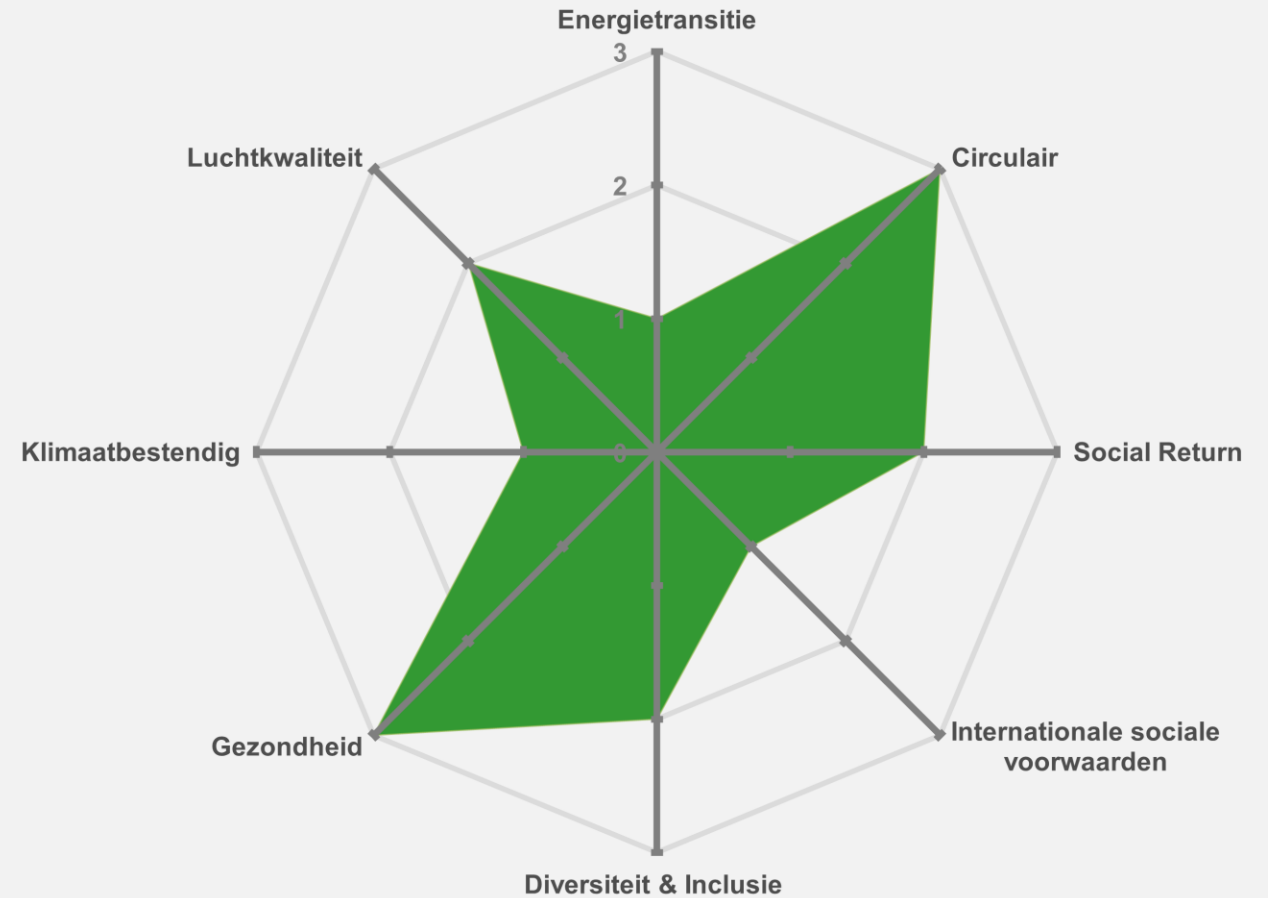
Ambitiweb Eten & drinken

Een mooi voorbeeld waarin afdeling Facilitaire Dienstverlening MVOI als motor heeft gebruikt voor interne samenwerking én impact maken, is de aanbesteding voor Eten & Drinken (Catering).

De aanbesteding begon met een marktverkenning waarbij diverse collega's in gesprek en/of op bezoek gingen bij de bekende marktpartijen. In een eerder stadium waren ook al de Horecava (Horeca Vakbeurs) en Gastvrij Rotterdam bezocht, om de voedselinnovaties verder in de gaten te houden.

Gelijktijdig werd er een Ambitiweb-sessie georganiseerd. Voor deze sessie werden diverse programma's uitgenodigd die te maken hebben met voedsel en gezondheid. Denk hierbij aan voedselverspilling en transitie (bijvoorbeeld het Nieuwe Nassen), economie horeca, Rotterdam circulair, HR met programma vitaliteit en Rotterdam Inclusief. De opgehaalde kennis werd ingezet voor vragen voor een informeel marktinformatiemoment, waarbij de antwoorden op de vragen niet werden gepubliceerd. Marktpartijen zijn dan vaker geneigd om het achterste van hun tong te laten zien. We vertaalden de uitkomsten van alle beschikbare informatie naar het beschrijvend document en de onderdelen waarop we beoordelen. Deze documenten werden aangevuld met diverse bijlagen over bijvoorbeeld seizoensgroentes, criteria van het Voedingscentrum en een definitie van lokaal telen.

Het resultaat is dat we een nieuwe cateraar hebben: Vermaat. De aanbesteding is een mooi voorbeeld van hoe we als gemeente duurzaam en sociaal verantwoord inkopen in de praktijk brengen. Denk aan gezonde en duurzame keuzes, minder verspilling en samenwerking met Rotterdam Inclusief. De keuze voor Vermaat sluit bovendien aan op wat collega's belangrijk vinden, zoals gevarieerd en gezond eten.

Meer weten?

Kom gerust eens langs voor een kop koffie, want samen maken we impact!

Daniëlle Kleijweg
Programmamanager MVOI

d.kleijweg@rotterdam.nl

06-14643051

